

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou v právní věci

žalobce: L. N.

...

zastoupen ustanoveným advokátem Mgr. Ondřejem Kolomazníkem
nám. T. G. Masaryka 1281/0, 760 01 Zlín

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 1, 128 00 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/10800-924/5, a ze dne 10. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/10800-924/6

takto:

- I. Žaloba se v části směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/10800-924/5, *odmítá*.
- II. Žaloba se v části směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/10800-924/6, *odmítá*.
- III. Žádný z účastníků řízení *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Krajský soud obdržel žalobcovu žalobu vůči výše označeným rozhodnutím žalovaného. Prvním z nich (č. j. MPSV-2024/10800-924/5; „první rozhodnutí žalovaného“) žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky ve Zlíně ze dne 14. 11. 2023. Úřad práce tehdy zamítl návrh žalobce na zvýšení příspěvku na péči. Druhým rozhodnutím (č. j. MPSV-2024/10800-924/6; „druhé rozhodnutí žalovaného“) žalovaný ve zkráceném přezkumném řízení zrušil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky ve Zlíně ze dne 27. 11. 2023, jímž Úřad práce žalobci odňal příspěvek na péči, a toto řízení zastavil.
2. Soud čistě na základě posouzení doložených majetkových poměrů žalobce ustanovil žalobci zástupce. Výše označený zástupce původní žalobu žalobce doplnil. V době ustanovení zástupce soud posuzoval opravdu jen podmínky pro jeho ustanovení a před hlubším seznámením se s některými podklady, jež sám žalobce soudu zaslal, ještě neměl důvod dovozovat, že by žaloba žalobce měla být zjevně bezúspěšná. Nicméně poté soud při studiu spisu a předběžném hodnocení věci shledal, že tu jsou důvody pro odmítnutí žaloby.

Žaloba proti prvnímu rozhodnutí žalovaného sleduje zjevné zneužití práva

3. Podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního platí, že soud usnesením návrh odmítne, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřípustný. Podle § 68 písm. f) soudního řádu správního je pak žaloba proti rozhodnutí správního orgánu nepřípustná, sleduje-li zjevné zneužití práva.

4. Tento důvod odmítnutí žaloby se v soudním řádě správním objevil na základě zákona č. 284/2021 Sb. s účinností od 1. 1. 2024. Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí, že:

„Jako nový důvod nepřipustnosti žaloby se výslovně zakotvuje i skutečnost, kdy žaloba sleduje zjevné zneužití práva, které obecně nepoživá právní ochrany. Tuto zásadu v současné době zakotvuje výslovně pouze § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, pro oblast soukromého práva, nicméně zásada zákazu zneužití práva je vlastní právnímu řádu a platí přirozeně i v právu veřejném (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008-74.)

Obdobnou cestou se v minulosti v zásadě vydal i slovenský zákonodárce, který mezi základní principy řízení zakotvil zásadu, podle které správní soud výjimečně neposkytne ochranu právům nebo právem chráněným zájmům fyzické osoby a právnické osoby, pokud jimi podaný návrh sleduje zjevné zneužití práva. Na tuto obecnou zásadu navazuje možnost slovenských správních soudů výjimečně odmítnout žalobu fyzické osoby a právnické osoby, která má zjevně šikanózní charakter nebo se jí sleduje zneužití práv či jejich bezúspěšné uplatňování (viz § 5 a 28 slovenského zákona č. 162/2015 Z. z., správny súdny poriadok, ve znění pozdějších předpisů).

V obecné rovině lze za zneužití práva považovat situaci, ve které *„někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004–48, publ. pod č. 869/2006 Sb. NSS.)

Otázkou zneužití práva se již opakovaně zabývala i judikatura českých správních soudů. Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku č. j. 1 As 27/2011-81 ze dne 4. 5. 2011 konstatoval, že *„určité chování formálně vzato, ve skutečnosti ovšem pouze zdánlivě, odpovídá dikci právního předpisu, avšak je zároveň pocítováno jako zjevně nespravedlivé, neboť v rozporu s určitými základními hodnotami a s rozumným uspořádáním společenských vztahů působí společnosti újmu. Takové chování má potom povahu nikoliv výkonu subjektivního práva, nýbrž jeho (právem reprobovaného) zneužití.“*

(...)

Poměrně bohatou judikaturu k otázce zjevného zneužití práva má Evropský soud pro lidská práva. Zneužití práva podat stížnost k tomuto mezinárodnímu soudu je totiž důvodem pro odmítnutí stížnosti, který přímo předvídá Úmluva. Zneužití práva podat stížnost Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře definoval jako *„jednání stěžovatele, které je zjevně v rozporu s účelem práva individuální stížnosti zakotveného Úmluvou a brání řádnému fungování Evropského soudu pro lidská práva nebo řádnému postupu v řízení před ním.“* (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 9. 2009 ve věci *Miroļubovs a ostatní proti Lotyšsku*, stížnost č. 798/05, § 62 a 65).

Mezi situace, ve kterých dochází ke zneužití práva podat stížnost, pak Evropský soud pro lidská práva zařadil:

(...)

- používání obzvláště nepřijemného, urážlivého, výhrůžného nebo provokativního jazyka vůči účastníkům řízení nebo soudu včetně jeho aparátu

(...),“

5. Při bližším seznámení s obsahem spisu a jeho studiu soud dospěl k závěru, že žalobce sleduje zjevné zneužití práva právě z důvodu používání obzvláště vulgárních jazykových prostředků, které směřuje vůči žalovanému. Žalobce totiž soudu zaslal první rozhodnutí žalovaného, do kterého ručně vepsal své „glosy“ k jeho jednotlivým pasážím. Aby soud

konkrétně citoval, tak opakovaně označuje žalovaného či členy jeho posudkové komise za „hajzly“ (někdy i „zkorumpované“), „prasata“ či „bastardy“. K části prvního rozhodnutí žalovaného týkající se komunikace o jeho přítomnosti při jednání posudkové komise uvedl ve snaze vyvrátit danou část odůvodnění tento argument: „*Piča! Viz spis Xkrát. Nepostavím se na noby*“, resp. „*Děvka! Nic takového!*“. K části odůvodnění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí žalobce například uvedl: „*Zločinecká děvka! Nechcu spis, chci posudek! Komunikace s krávou!*“, nebo „*Taková svině si bere do tlamy ústavní pořádek.*“, resp. „*Piča nechápe, co je slušnost k nechodícímu občanovi*“. V závěru také jednu z akterek jeho případu označuje za „*upatlaného debila*“ a „*zločineckou děvku*“. To však není zdaleka vše.

6. Žalobce totiž soudu zaslal na podporu tvrzení uvedených v jeho žalobě několik příloh. Mezi nimi i trestní oznámení, které podal na úředníky žalovaného a členy posudkové komise po vydání prvního rozhodnutí žalovaného. V něm je označuje nejprve „jen“ za „*psychopaty*“ či „*bandu psychopatů*“. Svůj slovník ovšem také přirovnává a přiřazuje jim přídomek „*fašisté/gestapáci*“, „*psychopatické svině*“, „*(zločinečtí) bastardi*“, resp. „*banda zločineckých bastardů a psychopatů*“, „*parchanti*“, „*fašistická prasata*“ nebo „*kriplové*“. Květnatost své češtiny vyvrcholuje řečnickou otázkou (bez otazníku): „*Co za zkurvené, paranoidní, zločinecké, psychopatické parchanty jsou 5x zmrdi z MPSV*“ a následně uvádí konkrétní jména. Takto už s různými menšími variacemi již dříve zmíněných přídomek označuje úředníky žalovaného a členy posudkové komise ve zbytku daného podání. Ke konci je ještě označil jako „*5x vymatlaná piča*“. A to soud vynechává plno dalších označení, která žalobce úředníkům žalovaného a členům posudkové komise věnoval, a která již podle jejich běžného významu nelze označit za vulgaritu.
7. Žalobce se přitom tohoto typu vyjadřování nezdržel ani po ustanovení advokáta a jeho doplnění žaloby. Z vlastní iniciativy totiž samostatně (ač zastoupen) ještě soudu zaslal podání, ve kterém píše o „*úchylech*“ mj. ve vztahu k žalovanému (a také policii, státním zástupcům či České správě sociálního zabezpečení). K tomuto podání připojil i shrnutí, o co podle jeho názoru ve věci jde, kde úředníky žalovaného označuje za „*psychopatické podvodníky*“.
8. Svůj slovník tedy žalobce v tomto podání lehce zmírnil. A ve svém původním podání označeném jako „*návrh žaloby*“ uvedl k výše zmíněné trestnímu oznámení: „*přijměte s pochopením důvodnost zde uvedených vulgarit a přiměřených sprostostí, jelikož osoby jednající za žalovaného žalobce úmyslně dehonestují, ponižují, urážejí, kdy padělají a úmyslně pozměňují zdravotní dokumentaci žalobce.*“
9. Soud nicméně pro počínání žalobce pochopení nemá. Naplnil totiž důvod pro odmítnutí žaloby pro zjevné zneužití práva.
10. Jak soud výše uvedl, zákonodárce u tohoto důvodu pro odmítnutí žaloby chtěl do soudního řádu správního vtáhnout podobný přístup, jaký ve své praxi používá Evropský soud pro lidská práva při práci s kritériem zneužití práva podat stížnost k tomuto soudu [čl. 35 odst. 3 písm. a) *in fine* Evropské úmluvy o lidských právech]. Podle judikatury štrasburského soudu se jedná o zneužití práva na podání žádosti, pokud stěžovatel ve své korespondenci s tímto soudem používá zvláště obtěžující, urážlivé, výhružné nebo provokativní výrazy, ať už jde o výrazy namířené proti protistraně, orgánům členského státu či samotnému Evropskému soudu pro lidská práva a jeho soudcům či jiným zaměstnancům (srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 18. 5. 2004 ve věci *Řehák proti České republice*, č. 67208/01; ze dne 4. 2. 2003 ve věci *Duringer a ostatní a Grunze proti Francii*, č.

61164/00; či rozhodnutí Komise pro lidská práva ze dne 9. 4. 1997 ve věci *Stamoulakatos proti Spojenému království*, č. 27567/95).

11. Podle Evropského soudu pro lidská práva přitom nestačí, aby byl stěžovatelův jazyk pouze uštěpačný, polemický nebo sarkastický. Musí překročit „hranice běžné, občanské a legitimní kritiky.“ (viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. 1. 2007 ve věci *Di Salvo proti Itálii*, č. 16098/05; či ze dne 29. 9. 2011 ve věci *Apinis proti Lotyšsku*, č. 46549/06; pro srovnání viz i rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. 12. 2008 ve věci *Aleksanyan proti Rusku*, č. 46468/06, § 116-118; a ze dne 15. 12. 2022 ve věci *Gherardi Martiri proti San Marinu*, č. 35511/20, § 83-84; či rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 2. 2021 ve věci *X. a ostatní proti Bulharsku*, č. 22457/16, § 146).
12. Projednávanou věc lze i z důvodu kontextu použití českého jazyka srovnat s výše citovanou věcí *Řehák proti České republice*. V ní stěžovatel nejprve obviňoval pracovníky české části kanceláře Evropského soudu pro lidská práva z ignorantství a zpochybňoval fungování celého soudu, pokud odmítl jeho dřívější stížnost. Následně obvinil české pracovníky kanceláře štrasburského soudu a „jejich rumunské a bulharské komplice a jiné levičáky“ ze zametání stížností pod koberec s cílem zbavit demokraticky orientované občany definitivně jejich lidských práv. V reakci na odpověď tajemnice sekce poté uvedl, že evropskému soudu slouží spolutvůrci zločinného komunistického režimu, kteří lezli po zádech těch, kdo tímto režimem trpěli, že je soud přesycen agenty StB a KGB, zkrátka, že soud posvětil zločiny komunistického režimu a komunistických soudů.
13. To je oproti hrubě vulgárnímu jazyku žalobce ještě relativně „slušná“ kritika. I tak to Evropskému soudu pro lidská práva stačilo, aby stížnost pana Řeháka odmítl pro zneužití práva podat stížnost. Soud proto shledal, že v tomto případě jsou tu tím spíše důvody pro odmítnutí žalobcovy žaloby proti prvnímu rozhodnutí žalovaného, protože sleduje zjevné zneužití práva, a je proto nepřijatelná. Takové chování žalobce nepoživá právní ochrany.
14. Soud tedy ve vztahu k prvnímu rozhodnutí postupoval podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního a výrokem I. žalobu v této části odmítl.

Nepřípustnost žaloby proti druhému rozhodnutí žalovaného

15. Pokud jde o druhé rozhodnutí žalovaného, pak soud opakuje, že podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního platí, že soud usnesením návrh odmítne, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřijatelný. Podle § 68 písm. e) soudního řádu správního je pak žaloba proti rozhodnutí správního orgánu nepřijatelná, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.
16. Podle § 70 písm. a) soudního řádu správního jsou ze soudního přezkoumání v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu výslovně vyloučeny ty úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017, č. j. 1 As 51/2017-28).
17. Podle posledně uvedeného ustanovení soudního řádu správního pak platí, že pokud někdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti („rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

18. Druhé rozhodnutí žalovaného přitom žalobce nijak nezkracuje na jeho právech. Je totiž plně v jeho prospěch, jelikož jím žalovaný zrušil rozhodnutí o odnětí příspěvku na péči a řízení s tímto předmětem zastavil. Nejde tedy vůbec o rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního. Jeho přezkum je proto vyloučený a žaloba proti němu je nepřipustná.
19. Soud proto i ve vztahu k druhému rozhodnutí žalovaného shledal důvody pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního a výrokem II. ji odmítl.

Náklady řízení

20. Ve smyslu § 60 odst. 3 soudního řádu správního žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).
21. Pro úplnost soud dodává, že odměnu ustanovenému zástupci přizná samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem.

Brno 7. března 2025

Martin Kopa
samosoudce